lomások egy iskoláról

Stúdium, amely életre szól

, József Attila Gimnázium a lányi úton áll a Feneketlen-közelében, mögötte a Gellért-y déli lankái húzódnak. z épületet tatarozzák. Nagy ga tömbjét állványzat veszi ül. Évek óta folyik a felújí-munka, máris meghaladva az kor volt épitkezés teljes ide-

következőkben majd az iskohat tanárjával és hat diákjával ytatott beszélgetések szövegét zlöm. A pedagógusok kiválasz-ában Palotás János, a gimná-m igazgatója volt segítségema gyerekeket pedig a tanárok ölték ki oly módon, hogy taványaik közül kérésemre meg-veztek egyet, aki számukra dves. Természetesen tudom, gy ez a kiválasztási módszer a letlennél is esetlegesebb, nem zelít hát az átlagoshoz, s sem-képpen sem mutatja az átlag attit. Palotás János tantestüle-pől nyilván olyanokat válaszakiket nagyrabecsül; a diák között pedig én magam, ele-a nagyrabecsültet kerestem

indez szándékomnak megfele, , s mondandóm velejére utal csüljük meg a szellemi teljesít-ényt, s a jó iskolák értékrend-t ne rekesszük ki egészen az etünkből.

Első beszélgetőtársam Kovács ábor 35 éves, történelem—né-iet szakos tanár.

— Szüleim értelmiségiek vol-ik, édesanyám tanitónő, édes-pám orvos. Meghaltak már tind a ketten. Apám a II. Ma-yar Hadsereg orvosaként ott olt a Don-kanyarban történt agédiánál. 1945-ben jelentkezett demokratikus hadseregbe, hetenéves koráig a Központi Ka-mai Kórházban dolgozott. Ha an bennem emberi tartas, azt

an bennem emberi tartás, azt, gy hiszem, az ő példaadásának öszönhetem. Édesanyám elsős isgyerekeket tanított, ő alapoza meg bennem a pedagógusi nunkához való kedvet.

Ide jártam a József Attilába, zt fontosnak és lényegesnek artom, nemcsak szellemi, hanem rzelmi értelemben; ez a környék atással volt rám, fontos volt netem gimnazistaként. Vasbányai 'erenc volt az osztályfőnököm, kinek édesanyám mellett a leglagyobb része van abban, hogy iagyobb része van abban, hogy zt a pályát választottam.

gimnáziumban nem voltam rlagfeletti; a humán tárgyakat zerettem. Háromszor sikertele-iül felvételiztem a bölcsészkar-a, közben voltam londíner, újágárus, újságkihordó, könyv-aktáros, hírlap restaurátor, az a perspektíva, amelyból akkor a perspektíva, amelybol akkor a világot és az embereket lát-tam, életszemléletem és világ-képem szempontjából roppant lényeges. Negyedik próbálkozás-ra aztán felvettek a Debreceni Tudományegyetem történelem— német szakára. Azt gondolom, hogy miután nehéz éveim voltak a gimnázium és az egyetem köa gimnázium és az egyetem kö-zött, az átlagosnál jobban megbecsültem azt a lehetőséget, ami ott öt év alatt adódott, hogy felkészüljek hivatásom gyakorlásá-

Az egyetem elvégzése után, meghirdetett vidéki állásokra je-lentkeztem 1978 tavaszán, de mindenhonnan elutasitottak. Vasbányai tanár úrral érettségi után is kapcsolatban maradtam, ugyanis egyfajta szellemi műhely az övé, amely nem szűnik meg a gimnázium befejeztével. Irt nekem Debrecenbe, kérdezte,

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Mit nyújt az angliai Soros ösztöndíj?

van-e már munkám, nincs, felel-tem, ezután hívott, próbáljam meg a József Attilát. Az igazga-tó, Palotás János már tudott ró-lam, tájékozódott az egyetemen és Vasbányainál; felvett tanítani és Vasbányainál; felvett tanítani szerződéssel. A második tanév elején a maga gyors, lényegretőrő módján közölte, hogy megkapom a kinevezésemet és egy elsős osztály vezetésével is megbízott. 1983-ban végzett ez az osztály, harminc gyerekből huszonnégyet felvettek egyetemre, ötöt főiskolára. Az az egy azért nem tanult tovább, mert férjhezment, kisbabát szült. Ezután azonnal új osztályt kaptam, ez az osztály most harmadikos, és az osztály most harmadikos, és úgy gondolom, hogy sok szem-pontból hasonló az előzőhöz. A 84—85-ös tanév elején az iskolavezetés egy nyugdíjas kolléga helyén a vezetőtanárságot is rámbízta; harmadéves TF-esek járnak hozzánk hospitálni, órákat tartok nekik történelemből, tavasszal pedig ők tartanak az osztályunkban osztályfőnöki

órákat. 1983 júliusában házasodtam meg, feleségem matematika-fi-zika szakos, a Jedlik Ányos Gim-náziumban tanít Csepelen. Van egy öt hónapos fiúnk, akit Le-ventének hívnak. Az én történetem pillanatnyilag ennyi.

(Akkor térjünk vissza az elejé-re, s idézzük fel most tények he-lyett az érzelmeket.)

A nevelés, amit édesapámtól kaptam, csendes volt és pél-daadáson alapult. Ötven éves volt, amikor én születtem. Kisgyerek koromban a győri katonai kórházban dolgozott, hat és fél éves koromtól élt velünk rend-szeresen. Kevés szavú ember volt, nem a gyerekét dédelgető típus, de mindig éreztem, hogy nagyon szeret. Zsellér családból nagyon szeret. Zseiler csaladbol jött, tizenegy testvér közül, ha-gyományos paraszti kultúrát ho-zott és első generációs értelmisé-gi világképét adta nekem útra-valóul. Számára a pénznek nem volt jelentősége. 1961-ig egy szo-ba-konyhás lakásban laktunk, maid szoba-félkomfortostoka. majd szoba-félkomfortosban, csak 1969-ben, amikor ő már 69 éves volt, költöztünk egy két-szobás szövetkezeti lakásba. Én igazán nem is vettem észre, hogy nagyon szerény körülmények kö-zött éltünk. Itt a gimnáziumban láttam osztálytársaimon, hogy van egy másfajta világ is. Apám szerénysége nem típusos Magyarországon. Egyébként ahogy ő maga, szakmája is csendes, bak-teriológusként, laboratóriumban dolgozott. 1984 februárjában halt

Örököltem a szövetkezeti lakást, azt 85 nyarán eladtuk és az árából a feleségem szüleinek

árából a feleségem szüleinek zuglói házára tetőteret építünk. (Így térünk vissza az anyagi világba, ahol eluralkodik a min-dennapi gond.)

Az alapfizetésem 6750 forint Ehhez jön 400 forint osztályfőnő-ki pótlék és 50 forint vezetőtanári pótlék. A kötelező óraszám két-szeresét tanítom. Az iskolában felvett jövedelmem a családi pót-lékkal együtt 8990 forint. Egyébként be kell látnunk, nem édes-apám útját járom. A Hír-adástechnikai Gyárban tanítok németet fejlesztő mérnököknek, ez havonként körülbelül 3000 forint; van két magántanítványom is — havonta 2300 forintért. Ha úgy tetszik, szemlesütve mondom: van bennem szégyenérzet, mert sokat vállalok, mert igyekszem magamnak és családomnak tisztes anyagi körülményeket biztosíta-ni. Naponta reggel nyolctól dél-

után ötig, hatig dolgozom egy-folytában,

(Közbevetem, hogy ez szerinmar-mar elviselhetetlenül

Egyszer nagyon elfáradtam, 81 telén. Depresszió vett erőt raj-tam, szorongás. Fél évig tartott, utána racionálisabban kezdtem élni és kilábaltam belőle.

Mindegyik munkámat szeretem, bár abszurd, hogy ennyit kell dolgoznom, a viszonylag kiegyensúlyozott életkörülményekért. Er-zem, hogy szakmailag fejlődni így nem tudok annyira, mint amennyire, egy elvont igényszint szerint, szükségem lenne. Ez az elvont igényszint nem más, mint amit önmagammal szemben meg-

(Itt kérdezem meg, mi az az anyagi igényszint, amire törek-

A célunk pillanatnyilag az, hogy az épülő lakás a normális igé-nyeknek megfelelően elkészüljön. A feleségem szülei most állják a kosztunkat és a lakásrezsinket. Olyanformán öltözködik, mint

diákjai. Drapp dzsekit, könnyű gehér pulóvert, kockás flanell-inget és Wrangler farmert visel. A haja barna, enyhén öszülö. A szeme kék. Most arra kérem, be-széljen egykori tanárjáról, Vas-bányai Ferencről.)

Irodalmat és történelmet tanított. Ezzel együtt erkölcsi tartást, európai és magyar hagyománytiszteletet, emberi melegséget, a problémák, ellentmondások iránti érzékenységet, következetességet, a szükséges mértékig szigort, fegyelmezettséget, türelmet, nagy-vonalúságot és derűt adott nekünk. Számomra sokáig ő jelképezte ezt az iskolát.

(Milyen iskola ez?) Akkor, amikor ide jártam, je-lentett egy kiváló focicsapatot, ami bennünket rendkívüli mó-don összetartott, jelentette a kamaszkalandokat..., nem érez-tem magamat szellemileg korlá-

(Most tanárként milyen ez az iskola?)

Azt hiszem, minden szempont-ból, emberként, tanárként, maga-mat adhatom. Olyan bizalom vesz körül, ami felelősséget ró rám, amit nagyon kell becsülni és tiszteletben tartani. Annal is fontosabb ez, mert a történelem középiskolai szinten olyan stúdium, amely életre szól, vagy életre szólhat. Úgy gondolom, anélkül, hogy értéksorrendet kellene megálla-pítani, a tantárgyak között az iro-dalomnak és a történelemnek kiemelkedő szerepet kell juttatni minden iskolában. Ha egy szel-lemi műhelyben egy olyan pedagógust, aki az európai és a ma-gyar hagyományokat értékszem-pontnak tartja, nem korlátoznak a munkájában, ezt én hatalmas lehetőségként becsülöm meg. Azt érzem és azt éreztetik velem, itt ebben az iskolában, hogy mind-abban, amit a magyar sorskérdé-sekről, a múltról, a jelenről szól-va elmondok a gyerekeknek, csakis a saját magam lelkiismereté nek tartozom számadással. Tehát mindazt, amit igaznak érzek, megfogalmazhatom és elmondhatom. Számomra ez a bizalom és ez a lelkiismereti szabadság en-nek az iskolának a lényege.

(Ebben a szabadságban és bizalomban mi a cél?)

Mit akarunk elérni talán? Azt szeretnénk, hogy becsületesebb, igényesebb, az emberi civilizációhoz méltőbb legyen az álatlunk

(Ezután K. G. megnevezi azt a tanítványát, Radványi Andrást, akit beszélgetőtársamul ajánl. Hogy miert ot?)

Mert, úgy érzem, hasonló hozzám ...

Kristof Attila

Csak határozott lépésekkel lehet kitörni

Antal László a gazdasági útkeresésről

kérdéseire adható válaszok pilla-natnyilag két csoportba sorolhatők. Az egyik végletből kiindul-va: bajaink okait a fegyelmezet-lenségben, a munkahelyi-vezetői lazaságban, s általában a szerzés, a "maszek gondolkodásmód" eluralkodásában lehet fölfedezni. A másik álláspont szerint: nehézségeink súlypontjai a meghirdetett reformlépések féloldalasságában, az útkeresés megalkuvásaiban, kényszer-diktálta béklyóiban keresendők. Az eligazodáshoz Antal Lászlóval, a közgazdaságtudományok kandidátusával, a Pénzügyköltségvetésbe, vagy azokat elvon-ják adóval, Miért dolgozzanak job-

 Magyarországon a tiszta nemzeti terméknek kisebb részét Magyarországon központosítják, mint Svédország-ban. Nem ebben keresendő tehát a hiba. Sokkal inkább abban, hogy amit nálunk a jóktól "leszakíta-nak", azt mentőkötélként a fuldoklóknak vetik oda. Történik ez általában a pillanatnyi törvény-szerűségeknek, a kényszerhelyze-teknek engedve. Mert mindenáron el akartuk kerülni a válságága-zatok, a gazdaságtalan vállalatok leépítését, vagy akárcsak a visz-

szafejlesztését is. De ezáltal szin-

te "átjáróházzá" vált a költségve-

tés, az ilyen felemás gyakorlat

viszont később megbosszulja ma-

gát... A gazdaságtalan, korsze-rűtlen területekről nem azért kell

kivonulni, mintha ezzel az adott

két-három évben másutt rögvest több erőforrást hasznosíthatnánk. Ellenkezőleg: a visszafejlesztés

pillanatnyilag veszteségeket okoz, az elmaradott iparágak dollár-

elszámolású exportja hiányzik egy

a kerdes, hogy mikent egyensúlyozni ennyi millió dollárnak a kristi fizetéses "boltball tri szállni, ment ba na kristi szállni, m

-...Ha kissé sarkítva: az egylk kapun bemegy a forint, a másikon meg kijön a ráfizetés. Csakhogy a támogatások miatt a költségvetés gyakori adókorrekciókra kényszerűl, amelyekre viszont a vállalati telje-sítmény visszatartása a válasz...

- Olyan groteszk rendszer ez, amelyben mindenki hiheti, hir-

detheti, hogy ő az áldozat! S mi-vel az értékmérőként meghirde-

tett nyereségnek az egész gaz-

dasági hatása valójában mérhetetlenül gyenge, minden vállalat

jól tudja, jól érzékeli: a piaci sikereknél még ma is fontosabb a hatóságokkal folytatott alku. Ez

aztán a vállalatot és a költségve-

tést egyaránt "helybenjárásra" kényszeríti. S ebből a körből csak

radikális gazdaságpolitikai lépés-

sel lehet kitőrni. Amig nem lé-pünk — s tulajdonképpen ez a fő mondanivalóm —, addig ez a gazdálkodás "helyből" pazarló.

- Hosszú ideje nem született olyan dokumentum, amely ne hangoztatná

ideig. Ezért merül fel ismétlődén a kérdés, hogy miként

a gazdaságtalan területek visszafej-lesztésének, a magyar gazdaság szer-kezetátalakításának szükségességét. Ugyancsak ismétlődő célként fogal-mazódott meg a már említett köz-ponti támogatások lefaragásának, a szükséges munkaerő átcsoportosítá-sának parancsa. A sorozatos értéke-léskor mégis azt olvashatjuk; a feladat nem teljesült,

- Ezek tények. A politikai me-chanizmusok mindig a konfliktusok csillapításának irányába hatnak. Kiegyenlíteni próbálnak, egé-szen addig, amíg knitikus helyzetek nem alakulnak ki. Hozzáteszem: most nem vagyunk abban a helyzetben, amikor lemondhatnánk mindenfajta döntésről a látszatmegegyezések kedvéért.

Egyenes irány: a reform Visszatérve a kiindulási pont-hoz: az első negyedévi gazdasági helyzetértékelés megrázta a közvéle-ményt. A hirtelen vészjelzés viszont ésszerűden válaszokra is késztetheti az embert...

 Azt hiszem, az ipari vezetők két értekezletének célja a minap valójában a helyzetre való ráébresztés volt. De ezzel összefügg az is, hogy az előző időszak gaz-dasági vonulatában, kitérőiben komoly hibákra, mulasztásokra lehet rámutatni. Csak hát a mindenkori jelen mérlegelésében sokkal nagyobb szerepet játszottak a taktikai szempontok a tények száraz, szenvtelen értékelésénél. Pedig nagyon fontos volna, hogy adatokkal alátámasztva azt mondjuk az állampolgároknak, ilyen és ilyen a helyzet. De a tudati "áramütésnél" több kelle-ne! Egyértelműen szükséges meg-mondani, mi kell 1986-ban a továbblépéshez. Akár azt is, hogy ezen és ezen az áron, újabb társadalmi áldozatokra van szükség. Nem több, hanem erőfeszítéseinket jobban hasznosító, gyorsabb, önkorrekcióra képes munkára van szükség. Egyesek úgy vélik, a "va-lamít tenni kell" kényszerét ve, hogy most sok szigorv rét intézkedés kell szemben az erős kemény bank Complete, nációjában

grehajtá-an látom a salékainak rencicole a Wonalait. Eppen azomeiyek a korábbi állandó datások miatt időlegesen dbe vesztek. Szükség van stabil szabályozórendszerre, de er-re csak akkor van lehetőség, ha képesek vagyunk szakítani a széles körű támogatások, a gazdaságtalan tevékenységek mindenáron való fenntartásának gyakorlatával. Sőt a pénzügyileg megalapozatlan döntéseket, a fizetésképte-lenné válást is szigorúan meg kell torolni: ezért szükséges ko-molyan venni a felszámolási tör-vényt, annak alkalmazását.

– Lehet-e egyáltalán gyógyír a visszalépés, a reformoktól való eltá-volodás? Hozhat-e enyhűlést a szige-rűbb közvetlen irányítás?

- Már Marx megmondta, hogy a közgazdaságtan pártos tudo-mány. Van akinek az jut eszébe, hogy központosítani kell, mások-nak az, hogy a reform folytatására van szükség. En az utóbbiak közé tartozom. De azért hozzáteszem, hogy az enyémnél semmi-vel sem mélyebb az az érvelés, amely azt diktálja, hogy újfent valamiféle pulpitusról szabadna csak dirigálni. Már csak azért sem, mert a gazdaság zenekara már réges-rég nem feltétlenül azt játssza, amit beintenek neki.

Mélykuti Attila

Magyar József rajza

kutatási Intézet igazgatóhelyettesével készítettünk interjút.

Nem "kakukktojás"!

— Azt, hogy visszatérően baj van a gazdaságban, legmagasabb politi-kai értékelésként is tudjuk már. Mégis, a közvéleményt sokkhatás-ként érte a közelmúlt pöre szembe-sítése. A buktatókat azonban még mindig, mintha csak "környékez-nénk"...

Az utóbbi időszakban a tavalyi volt az első olyan esztendő amikor csaknem minden lénye-ges gazdasági célunktól elmaradtunk kisebb-nagyobb mértékben. S az idén ez folytatódott. Nem indult meg az ipar remélt termelésnövekedése, nem javult tovább, éppen hogy romlott a kül-kereskedelmi mérleg, látóközelben sincs tehát a gazdaság föllendű-

- Ma a kérdés az, hallottam már öntől: 1985, egy "kakukktojás" volt, vagy pedig kifulladtak azok a rövid távú eszközeink, amelyekkel egyszer az export erőltetése, másszor kész-leteink leépítése, harmadszor a vál-lalati gazdálkodást elbizonytalanító egyedi beavatkozások révén pillanat-nyi erőforrásokat csoportosíthattunk át?

 Alapvető baj, hogy az ipar éppen ebben a kritikus időszakban még a minimális terveit sem hozta. Jó néhány iparág, egye-bek között a kohászat, a haté-konyság rovására teljesítette dol-lárelszámolású kötelezettségeit, ami idehaza súlyosbodó társadalmi áldozatokkal járt. Az évek folyamán, a szigorítások következtében, leapadtak fontos készletek, s mindez a termelést akadályozó tényezővé vált. Mi több, a főlexportkényszer tovább gyengítette a háttéripart, lazította a honi kooperációs kapcsolatokat. A behozatali szorítások, s az ebből eredő újabb készlethiány aztán a termelés alkalmazkodó képességét is bénította. A többletteljesítmények, illetve megtakarí-tások rövid távú számonkérését, a szabályozók gyakori változását, iparvállalatok teljesítményvisszatartással, újabb kedvezmények követelésével igyekeztek csillapítani, illetve meglovagolni, va-lamiféle "Ha kellünk, fizesse-nek!" alapon.

Ez a magatartásforma hovato-vább négy évűzede ismert...

A bázisszemlélet valóban régi útitársunk, amely elkerülhetetlenül vezet a teljesítménytakti-kázáshoz. Különösen akkor válik meghatározóvá, ha rövid távú követelmények kerülnek előtérbe. Ilyenkor döntő például az előző évi exporthoz, importhoz, ener giafelhasználáshoz viszonyított mérés, hiszen a többlethez jelentős kedvezmények kapcsolódnak Ezért nem érdemes a mindenkori lehetőséget úgy kihasználni, hogy az "ugrás" esetleg jövőre átmeneti visszaeséshez vagy akárcsak stagnáláshoz vezessen. Ma is ilyen

Alku révén?

— Sokan állítják: fejlődni, korszerűsődni ma csak állami kedvezményekkel lehet. A vállalatvezetők szüntelenül panaszolják, hogy gazdasági eredményelknek elviselhetetlenül nagy hányadát fizetik be a

REMENY?

A vevő méregette, nézegette a portékát. Meg aztán kérdezőskö-dött is: míre képes, "mit tud" a masina. Egy műszerről lett volna szó. Az érdeklődő végighallgatta a válaszokat, maga is kipró-bálta a berendezést, megtudakol-ta az árat, majd előhúzta a csekkfüzetét: - Hát akkor ezt megvenném. Bár hat számjegyű öszszegről volt szó, a vevő, rangos ember lévén, igy is megtehette volna, hogy eme elegáns gesztusszerezze meg magának és munkatársainak az újdonságot.

De persze nem tehette. Pedig magyar földön zajlott az ismer kedés, magyar gyár terméke pi-hent a magyar vevő és eladó köcsekket is magyar forintról állí-tották volna ki. Csakhogy ugye ez egy fejlesztési kiállítás volt, s mivel a fejlesztő az nem keres-kedő, a műszert bemutató mérnöknek persze nem volt jogosultsága, hogy a belkereskedelmi osztály helyett, nevěben, vagy uram bocsá' a feje fölött átnyúlva csak úgy üzleteket kössön. Menjen minden csak a maga szép, lassú

Pedig a jobb sorsra érdemes készülékből több példány is pi-hent éppen a raktárban. Hónapok-

kal ezelőtt érkeztek vissza Nyugat-Európából: minőségi reklamá-ció miatt. Hiányos, lepattogzott festék, pontatlan forrasztások, lötyögő alkatrészek. Hónapok óta folyt a vita, ki javítsa meg az egykor oly sokat ígérő jövő előtt álló protótípus mostoha utódait,

Mert amikor az a bizonyos pro-tótípus, az az első darab elkészült, a maga nemében csúcs volt a világszínvonalat jelentette. Mire elkezdték gyártani, már nem volt annyira új, de még versenyképesnek számított. Ahogyan az-tán gyártották — az bizony a mostohagyerekek sorsára emlékeztetett. Két évvel ezelőtt sok száz darabos exportlehetőséggel, komoly dollárbevétellel kecsegtetett, most meg már forintért is csak nehezen találhat gazdára? Elveszett a szervezetlenség, érdektelenség, a bürokrácia, a hozzá nem értés Bermuda-háromszögé-

Egy közelmúltban készült közvélemény-kutatás szerint a magyar felnőtt lakosság 90 százaléka úgy véli, komoly gondok van-nak a hazai gazdasági életben, az ország helyzete nehéz. Csak azt tudnám, a maradék 10 százalék miben reménykedik?

Két esztendeje, hogy Soros György, 55 éves, magyar születésű New York-i üzletember megállapodást kötött a Magyar Tudományos Akadémiával, s magánva-gyonának egy részéből alapítványt tett a hazai tudomány, kultúra és művészet támogatására. Azóta már számos alkotás született meg a Soros Alapítvány támogatásá val, tudományos tanulmánytól kezdve amatőr színházi produkciókig. Eddig kétfajta támogatást nyújtott az alapítvány: ösztöndíjat forintban alkotóknak, alkotóműhelyeknek, illetve valutát szabadalmak, műszerek és egyéb dolgok beszerzésére intézményeknek. ha azoknak megvan erre a forintjuk, mivel ebből teremtik elő az alapitvány forintkeretét. A múlt szombaton újfajta ösztöndíj pályázati felhívása jelent meg la-punkban, a jelentkezők a többi között oxfordi és cambridge-i tanulmányokat folytathatnak. E harmadik típusú, valutában kifi-zetett ösztöndíj részleteiről többen

érdeklődtek szerkesztőségünkben, ezért a legilletékesebbhez, az Ala-

höz fordultunk, aki néhány napot Budapesten töltött.

- Kétféle pályázatot hirdettünk meg az idén — mondta. — Az egyik általános ösztöndíj, amely 2-10 hónapra szól, s aki e nyeri, az Egyesült Allamokba vagy indokolt esetben a világ bármely más országába utazhat vele hogy tudományos vagy művészeti tanulmányokat folytasson. A másik ösztöndíj kifejezetten angliai: egyelőre tíz oxfordi és öt cam-bridge-i kollégium vállalta, hogy egy-egy diákot fogad. A jelentk zők tudományága nincs meghatá-rozva, pályázhatnak bármely társadalomtudomány, a matematika, fizika, kémia, biokémia, kísérleti pszichológia, fiziológia vagy a zoológia művelői, ha az övékhez ha-sonló kutatásokat a fogadó intéz-ményekben is folytatnak.

Milyen feltételek között ta-

nulhatnak az ösztöndijasok? Szeptemberben együtt utaz-nak Angliába, majd egyhetes közös felkészülés utan "szétosztják" öket a kollegiumok között. Egy tanévet tölthetnek ott, s az úgy-nevezett tutor-system szerin egyegy professzor vezetésével foly-tathatnak posztgraduális tanul-mányokat. Az anyagi feltételekről ki-ki olvashat a pályázati kiírásban, az sem éppen előnytelen. Az angol nyelv magas fokú ismerete természetesen követelmény, a jelentkezőket a British Council fogja levizsgáztatni.

Kapnak-e valamiféle diplo-

mát a résztvevők? Nem, de nem is ez az ösztöndíj célja, hanem az, hogy a jelöltek kiegészíthessék, szélesít-hessék saját ismereteiket. Erre pedig mind Oxfordban, mint Cambridge-ben bőven van mód. A tutorok, a vezető tanárok egyébként részletes minősítésben értékelik diákjuk munkáját és elő menetelét. Igen kedvező lehetőségeket kaptunk a fogadó egyete-mektől, s úgy vélem, ezt meg kell becsülnünk. Nagyon kell figyel-nünk, kit is küldünk ki, mert csak kiváló ösztöndíjasokkal szerezhetünk megbecsülést az alapít-ványnak – és Magyarországnak.

teket a pályázók közül?

— A pályázatokat a Művelődécsolatok Főosztályán kell benyújtani, itt kaphatók az angol űrlapok és részletes információk a szükséges dokumentációról. (Az idő surget, hiszen május vége a határidő.) Magát a kiválasztást azonban az alapítvány független kuratóriuma végzi.